

Kooskõlastustabel

Asutus	Märkus	Kommentaar
Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliit	Tallinna Perekonnaseisuamet teeb ettepaneku jätta eelnõu § 1 punkt 16, millega soovitakse täiendada PKTS-s § 41 lg 1 esimest lauset perekonnaseisutoimingute seaduse muutmisest seadusest välja, kuna see on ennatlik. Eelnõu § 1 punktidega 16 ja 18 planeeritakse täiendada PKTS-i § 41 lõike 1 esimest lauset ning määratleda, et abiellumise kuupäeva määrab perekonnaseisuametnik Rahvastikuregistri broneerimissüsteemis. Teeme ettepaneku jätta eelnõu § 1 punkt 16, millega soovitakse täiendada PKTS-s § 41 lg 1 esimest lauset, et abiellumise kuupäeva määramine seotakse broneerimissüsteemiga, perekonnaseisutoimingute seaduse muutmisest seadusest välja alljärgnevatel põhjustel: • Abielu sõlmimise teenus on ühtne tervik, mis koosneb riiklikust teenusest ja kohaliku omavalitsuse teenusest. Abielluja peab täpselt saama aru, millist teenust ta valib ja mis on teenuse lõpphind. • Lahendamata on küsimus, kuidas broneerimissüsteemi arendada selliselt, et lisaks riigilõivule oleks tagatud koheselt omavalitsuste teenuse eest tasumine. Kohalikel omavalitsustel on abielu	Märkustega arvestamine on Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliiduga (info@pereliit.ee) läbi räägitud. Märkusega mittearvestatud. Selle muudatuse jõustumistähtjaks eelnõus planeeritakse 2. detsember 2025. aasta. Seletuskirja täiendatakse selgitustega.

	sõlmimise teenuse pakkumine reguleeritud erinevalt, arvestades nõudlust ning sellest lähtub töökorraldus. • Ei saa tekitada olukorda, kus isikule võib jääda pärast riigilõivu tasumist ekslikult mulje, et temal on koheselt ka KOVi teenus broneeritud kuigi vastava teenuse eest ei ole veel tasutud. Tarbijakaitseseadusest tuleneb samuti, et teenust pakkudes teavitab kaupleja tarbijat teenuse eest tasutavast lõpphinnast. • Seletuskirjas väljatoodu ei vasta tegelikkusele kui ei ole loodud terviklahendusi. E-teenuste arendamise eesmärgiks saavad olla näiteks efektiivsus või kasutajamugavus, kuid planeeritava muudatusega neid praeguses eelnõus pakutud lahendusega kõikide kasutajate jaoks ei kaasne. Poolikud tarkvaralised lahendused tekitavad inimestes pahameelt ja ei muuda teenust mugavamaks ei abiellujate ega ametnike jaoks.	
	Tartu Linnavalitsus teeb ettepaneku muuta ka rahvastikuregistri seaduse § 76 lõikes 1 sätestatud paber kandjal esitatud elukohateate säilitustähtjaks 5 aastat või tunnistada kogu paragrahv kehtetuks ja iga asutus kehtestab ise säilitustähtaja alljärgnevatel põhjustel: • Kõik elukohateated skaneeritakse, laaditakse üles ja säilitatakse rahvastikuregistris, nii nagu ka kõik muud rahvastikuregistris tehtud kannete aluseks olevad dokumendid, nt abiellumisavaldused, abielu lahutamise avaldused, sünni registreerimise avaldused (neil puudub üldse seadusest tulenev säilitustähtaeg). • On täiesti põhjendamatu nõuda kohalikul omavalitsusel paber kandjal elukohateadete säilitamist 10 aastat, mis on asutusele liigselt koormav nii arhiivimise nõuetele vastava ruumi ja pinna leidmisel.	Märkusega arvestatud. RRS-i § 76 tunnistatakse kehtetuks.

	• viimased kümmekond aastat pole küll ühtegi taotlust paber kandjal elukohateate väljastamiseks esitatud. • Meie hinnangul piisab, kui elukohateade on üles laaditud rahvastikuregistrisse ja elukoha registreerimise toimekus on kättesaadavad kõik alusdokumendid. • Elukohateatel puudub selline õiguslik tähendus, nagu näiteks on abiellumisavaldusel, abielu lahutamise avaldusel, sünni registreerimise avaldusel. Elukoha aadressi on õiguslik tähendus eelkõige avaliku ülesande täitmisel, see ei anna isikule õigust kasutada ruumi elukohana, kuid puudub ruumi kasutamise õigus. • Lisaks muudavad inimesed elukohta tänapäeval märksa tihedamini kui varasemalt. Seetõttu ei ole elukohateate säilitamisel enam sellist tähendust nagu oli seda varasemalt. Seega puudub põhjendatud vajadus elukohateadete säilitamiseks kauem kui teistel RR alusdokumentidel.	
Eesti Linnade ja Valdade Liit	Kooskõlastame perekonnaseisutoimingute seaduse ja rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu järgmiste liikmetelt laekunud märkuste ja ettepanekutega. 1. Sünni registreerimise menetluse viimine 79-st valla- ja linnavalitsusest 16-sse maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse üksusesse (edaspidi MK KOV). 1.1. Tähelepanu on juhitud, et lapse sünni registreerimis viimine MK KOV-idesse suurendab ilmselgelt nende halduskoormust. Eelnõu dokumentidest aga ei selgu, kuidas kujuneb sellisel juhul nende rahastamine. Seletuskirja p-s 7 (Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja	Märkustega arvestamine on Eesti Linnade ja Valdade Liidust Tiina Üksväravaga (Tiina.Uksvarav@elvl.ee) läbi räägitud. Märkusega osaliselt arvestatud. Selgitatud. ELVL on tõlgendanud seletuskirja teksti laiendavalt ja leiab, et seal on tähelepanu juhitud sellele, et sünni registreerimise pädevuse üleviimine ilmselgelt suurendab MK KOV-ide halduskoormust. Seletuskirjas on öeldud: „MK KOV-ide töökoormus võib suureneda, kuid mitte oluliselt, sest suurem osa sünni registreerimise avaldusi esitatakse juba praegu e-teenuse kaudu. Kui

	tulud) on toodud üksnes üldiselt PPA ametnike koolituse vajadus ja IT arenduse kulud. Seega teeme ettepaneku täpsustada eelnõus ja/või seletuskirjas rahastamise küsimusi.	<i>arvestada juba lisanduvate automaatsete sünni registreerimistega, siis menetluste arv MK KOV-ides ei ole väga suur.“</i> Selleks, et seletuskirja ei oleks võimalik laiendavalt tõlgendada, on muudetud seletuskirja teksti. MK KOV-ide koormus pigem väheneb. Seoses sünni registreerimise automatiseerimise ja laste sündide arvu vähenemisega MK KOV-ide koormus sünni registreerimisel on oluliselt langenud ning pädevuse viimine MK KOV-i aitab seda leevendada. Rahastamine toimub jätkuvalt tulenevalt toimingute arvust ja selles osas ei ole hetkel muudatusi planeeritud.
	1.2. Samas on meile laekunud ka tagasisidet, kus tuuakse välja murekohad seoses kavandatava muudatusega. Seletuskirjas viidatakse, et sünni registreerimise menetluse viimine 79-st KOV-ist 16 MK KOV-i oli käsitletud 2021. aasta detsembris EIS-i kooskõlastamisele saadetud väljatöötamiskavatsuses. Oma vastuskirjas (03.01.22) on ELVL mh märkinud, et: „Nagu nähtub ka väljatöötamise kavatsusest (lk 6-7), on kohalikke omavalitsusi, kes toetab taolist lähenemist, kuid on ka omavalitsusi, kes on välja toonud probleeme, kui sünde registreerivate KOV-ide arv väheneb.“ Nimetatud küsimused ei ole täielikult kaotanud oma aktuaalsust ka käesolevaks hetkeks. Ehkki selle aasta aprillis käivitus automaatne sünnikannete tegemine rahvastikuregistris (RR-is) ja suur osa	Selgitatud. Seletuskirjas on välja toodud, et sünnitushaiglad asuvad niigi juba maakonnakeskustes, mis tähendab, et lapse sünnitamiseks tuleb ka see, kes soovib või vajab avalduse esitamist paberkandjal, maakonnakeskusesse. Võib küll öelda, et kõik ei kasuta interneti ja MK KOV-i peab väga palju sõitma aga reaalsus on see, et väikestes KOV-ides kohapeal praktiliselt paberil avaldusi enam ei esitata ning ka väikeste KOV-ide kontorid ei asu maapiirkondades alati jalutuskäigu kaugusel. On KOV-e, kes asuvadki samas linnas, kus maakonnakeskus. Alaealiste sünnitajate puhul on sageli teine lapsevanem täisealine, kes saab korraldada maakonnakeskuses käimise. Kui on tegemist alaealise üksikemaga, on vaja menetlusse kaasata elukohajärgne KOV, kes saab vajadusel korraldada transpordi ning aidata asjaajamisel.

	sünnikandeid tehakse juba praegu ilma ametniku sekkumiseta, sunnitakse seaduse muudatusega lapsevanemaid sõitma, olenevalt asukohast, üsna kaugele paberil lapse sündi registreerima. Interneti kasutamine ei ole Eesti riigis kodaniku kohus, pigem õigus ning kõiki kodanikke tuleb kohelda võrdselt. Lisaks sellele, et inimesel ei pea olema interneti ühendust, ei pea tal olema ka autot ning ühistransport ei pruugi toimida piirkonniti optimaalselt sünni registreerimiseks. Valla- ja linnavalitsus asub oma elanikele kõige lähemal ning annab inimestele võimaluse registreerida oma laps kiiresti ja mugavalt. Seega on oluline, et ka kavandatava muudatuse järgselt oleks tagatud teenuse tegelik kättesaadavus kõigi jaoks ning et võimaliku muudatuse tõttu ei osutuks osade inimeste jaoks teenus raskesti kättesaadavaks. Lisame, et kuna tegemist on nõ kohustusliku teenusega inimese seisukohalt, siis peaks riik tagama selle täitmiseks võimalikult soodsamad tingimused kõigile. Arvestades ülaltoodut teeme ettepaneku veelkord täpsemalt analüüsida muudatuse võimalikke mõjusid, sh kohapeal registreerimise põhjuseid, automaatkannete dünaamikat alates aprillist jms	Sama kehtib selliste vanemate suhtes, kellele endale on määratud eestkostja. Juhul, kui sündide arv veelgi kahaneb ning tekib vajadus ka sünde registreerivate maakonnakeskuste vähendamiseks, siis kindlasti kaalume lahenduse leidmist selleks, et kuidas haavatavad sihtrühmad saaksid ka neile sobival viisil sünni registreerimise avalduse esitada.
	2. Ebaselgeks on jäänud järgmine küsimus. Kas pärast seda, kui sündi hakkavad registreerima ainult MK KOVid, saab inimene, kes on valinud sünni n.ö digiregistreerimise, ka sünnitõendi paberil väljatrüki MK KOVist? Kas sünni puhul jääb KOVidele paberdokumendi väljastamise kohustus ja õigus alles?	Selgitatud Muudatuse järgselt ei saa sünnitõendit igast KOV-ist kätte vaid tuleb valida siiski endale lähim MK KOV. Seda põhjusel, et tõendi väljastamine on sünni registreerimise menetluse protsessi osa ja kui pädevus

	Täna inimesed, kes tahavad, et neil oleks paberkandjal lapse sündi tõendav dokument, tulevad omavalitsuse ametiasutusse – kas registreeringu tegemiseks koos tõendi saamisega või lihtsalt tõendit saada.	kaob, siis ei ole võimalik eraldi ka ainult tõendit trükkida. Ka elektroonilise tõendi valinud sünni registreerijate arv on ajas kasvutrendis, sest Eestis kasutamiseks sünnitõendit paberkandjal praktiliselt vaja ei lähe.
	3. Teeme ettepaneku muuta ka rahvastikuregistri seaduse § 76 lõikes 1 sätestatud paberkandjal esitatud elukohateate säilitustähtjaks 5 aastat või tunnistada kogu paragrahv kehtetuks ja iga asutus kehtestab ise säilitustähtaja. Kõik elukohateated skaneeritakse, laaditakse üles ja säilitatakse rahvastikuregistris, nii nagu ka kõik muud rahvastikuregistris tehtud kannete aluseks olevad dokumendid, nt abiellumisavaldused, abielu lahutamise avaldused, sünni registreerimise avaldused (neil puudub üldse seadusest tulenev säilitustähtaeg). On põhjendamatu nõuda kohalikul omavalitsusel paberkandjal elukohateadete säilitamist 10 aastat, mis on asutusele liigselt koormav arhiivimise nõuetele vastava ruumi ja pinna leidmisel. Samuti ei ole teada, et viimased kümmekond aastat oleks taotlusi paberkandjal elukohateate väljastamiseks esitatud. Piisab, kui elukohateade on üles laaditud rahvastikuregistrisse ja elukoha registreerimise toimikus on kättesaadavad kõik alusdokumendid. Elukohateatel puudub ka selline õiguslik tähendus, nagu näiteks on abiellumisavaldusel, abielu lahutamise avaldusel, sünni registreerimise avaldusel. Elukoha aadressil on õiguslik tähendus eelkõige avaliku ülesande täitmisel, see ei anna isikule õigust kasutada ruumi elukohana, kui puudub ruumi kasutamise õigus.	Märkusega arvestatud. RRS-i § 76 tunnistatakse kehtetuks.

	Seega puudub põhjendatud vajadus elukohateadete säilitamiseks kauem kui teistel RR alusdokumentidel.	
	4. Sünni registreerimise menetlus assisteerimata sünnituse juhuks. Eelnõu § 1 punktiga 9 täiendatakse perekonnaseisutoimingute seaduse § 23 lõikega 21 järgmises sõnastuses: „(21) Kui laps sünnib tervishoiuteenuse osutaja juuresolekuta ja tervishoiuteenuse osutaja ei väljasta sünni kohta tõendit (edaspidi tervishoiuteenuse osutaja tõend), esitab lapse seaduslik esindaja võimaluse korral käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud andmeid tõendavad dokumendid, mille alusel on võimalik veenduda, et laps põlvneb emast. Kui dokumente ei esitata või need ei ole sünnikandeks piisavad, tuvastatakse lapse emast põlvnemine kohtus.“ Ettepanek on sõnastada perekonnaseisutoimingute seaduse § 23 lõige 2¹ järgmiselt: „(21) Kui laps sünnib tervishoiuteenuse osutaja juuresolekuta ja tervishoiuteenuse osutaja ei ole väljastanud sünni kohta tõendit (edaspidi tervishoiuteenuse osutaja tõend), esitab lapse seaduslik esindaja võimaluse korral käesoleva seaduse § 24 lõikes 6 nimetatud andmeid tõendavad dokumendid, või muud dokumendid, mille alusel on võimalik veenduda, et laps põlvneb emast. Kui dokumente ei esitata või need ei ole sünnikandeks piisavad, tuvastatakse lapse emast põlvnemine kohtus.“ Uue regulatsiooniga soovitakse muuta sünni registreerimise menetlust assisteerimata sünnituse juhuks.	Märkusega osaliselt arvestatud. Esitatud ettepanek on asjakohane ja põhjendatud, kuid normitehniliselt ei ole hea viidata sättele, mis on seaduses tagapool. Seetõttu tehakse eelnõus muudatus ja täiendatakse PKTS-i §-ga 21¹ ja 21².

	Muudatusel on positiivne mõju, sest ka praegu esineb selliseid menetlusi. Kehtiva perekonnaseisutoimingute seaduse § 22 lõike 1 kohaselt kantakse sünni registreerimisel rahvastikuregistrisse lapse isikunimi, sugu, sünniaeg, isikukood, sünnikoht, kodakondsus, emakeel ja rahvus, ema isikukood, isa või teise vanema isikukood, hooldusõiguse kuuluvus. Seletuskirjas märgitakse, et muudatus annab võimaluse registreerida lapse sünd rahvastikuregistris täiendavate tõendite alusel, kui tervishoiuteenuse osutaja ei ole lapse sünni juures viibinud ega väljasta lapse sünni tõendavat dokumenti. Perekonnaseisuasutus ei saa lapse sünni rahvastikuregistris registreerida pelgalt ütluste alusel. Uus regulatsioon on sõnastatud nii, et perekonnaseisuametnikule tuleb esitada võimaluse korral dokumente, mida lapse ema ei saa mingil moel esitada. Lapse ema ei saa esitada tõendavaid dokumente lapse isikukoodi, lapse nime, kodakondsuse, emakeele, rahvuse ega hooldusõiguse kohta. Ta saab esitada avalduse lapse sünni registreerimiseks, kus on kõik eelpool nimetatud andmed ja tegelikult vajaminevad andmed ehk andmed, kes on lapse ema, millal ja kus laps sündis ja mis soost laps on. Viidates perekonnaseisutoimingute seaduse § 22 lõikele 1 anname emale võimaluse esitada tõendava dokumendina sünni registreerimise avalduse, mis sisuliselt on ütluspõhised andmed. Andmed, mille alusel on võimalik veenduda, et laps põlvneb emast, on tervishoiuteenuse osutaja tõendi	
--	---	--

	andmed ja üksnes neid andmeid on vaja dokumentidega tõendada. Seetõttu on asjakohasem viidata eelnõu § 1 punktis 14 nimetatud täiendusele, millega täiendatakse perekonnaseisutoimingute seaduse § 24 lõikega 6: (6) Tervishoiuteenuse osutaja tõendil märgitakse vähemalt järgmised andmed: 1) lapse sugu; 2) lapse sünniaeg ja -koht; 3) ema isikunimi; 4) ema isikukood või selle puudumise korral sünniaeg.	
	5. Abiellumise kuupäeva ja abielulahutuse päeva määramine. Eelnõu § 1 punktidega 16 ja 18 täiendatakse vastavalt perekonnaseisutoimingute seaduse § 41 lõike 1 esimest lauset ja § 45 lõiget 2 ning määratletakse, et abiellumise kuupäeva ja abielulahutuspäeva määrab perekonnaseisuametnik rahvastikuregistri broneerimissüsteemis. Seletuskirjas selgitatakse, et broneerimissüsteem võimaldab lihtsalt ja kiiresti broneerida abiellumise ja abielu lahutamise aega. Edaspidi peab perekonnaseisuametnik märkima abiellumise ja abielu lahutamise aeg broneerimissüsteemis, mis annab ülevaate sellest, mis päevadel ja kellaaegadel on ajad juba broneeritud ja mis ajad on veel vabad. Ettepanek on jätta eelnõust välja § 1 punkt 16, millega soovitakse täiendada perekonnaseisutoimingute seaduse § 41 lg 1 esimest lauset, kuna see on ennatlik.	Märkusega mitteamvestatud. Selle muudatuse jõustumistähtjaks eelnõus planeeritakse 2. detsember 2025. aasta. Seletuskirja täiendatakse selgitustega.

	Abielu sõlmimise teenus koosneb riiklikust teenusest ja kohaliku omavalitsuse teenusest. Lahendamata on jäänud küsimus, kuidas broneerimissüsteemi arendada sellisel viisil, et lisaks riigilõivule oleks abiellujal võimalik kohe tasuda ka kohaliku omavalitsuse teenuse eest. Kohalikel omavalitsustel on abielu sõlmimise teenuse osutamine reguleeritud erinevalt, arvestades teenuse nõudlust, ning sellest lähtub ka töökorraldus. Kohaliku omavalitsuse teenuse hinda mõjutab näiteks abielu sõlmimise aeg (nt laupäeval osutatav teenus on kallim), kasutatav saal ja abielu võõrkeeles sõlmimise soov. Inimene peab aru saama, mis on teenuse sisu ja lõplik hind. Abiellujal peab abielu kellaaega ja päeva broneerides olema tagatud võimalus tasuda kohe ka kohaliku omavalitsuse teenuse eest. Ei saa tekitada olukorda, kus isikule võib jääda pärast riigilõivu tasumist ekslikult mulje, et temal on broneeritud ka kohaliku omavalitsuse teenus, kuigi vastava teenuse eest ei ole veel tasutud. E-teenuste arendamise eesmärgiks saavad olla näiteks efektiivsus või kasutajamugavus, kuid kavandatava muudatusega neid eesmärke ei saavutata. Poolikud tarkvaralised lahendused tekitavad inimestes pigem pahameelt ja ei muuda teenust mugavamaks ei abiellujate ega ametnike jaoks. Selleks, et broneerimissüsteemi oleks mugav kasutada ja see oleks usaldusväärne nii abiellujate kui ka ametnike jaoks, tuleb lahendada rida küsimusi, millele Tallinna Perekonnaseisuamet on varasemalt tähelepanu juhtinud. Tallinna Perekonnaseisuamet kohtus 11. jaanuaril 2023 Siseministeeriumi ja SMIT-i arendajatega, et arutada	
--	---	--

	broneerimissüsteemi arendamise küsimusi. Kohtumisel jõuti arusaamale, et Tallinna Perekonnaseisumamet vajab oma paljude ametnike ja erinevate saalide tõttu eritingimusi. Kohtumisel Siseministeeriumiga 20. juunil 2024 kaardistati broneerimissüsteemiga seotud tähelepanekuid. Need olid: • kohaliku omavalitsuse ruumi tasu maksmise link. Tasu maksmise link peaks olema broneerimissüsteemis ning makstav summa seadistatav vastavalt abiellumise päevale ja valitud ruumile. Siinjuures on oluline maksmisel tagasisuunamine portaali (makselingi teenus peaks võimaldama call back URL-i lisamist). Tuleb selgeks teha, kas sellist lahendust on võimalik luua ning mis saab siis, kui pärast tasu maksmist ei suunata inimest tagasi portaali või tasu maksmisel läheb midagi valesti; • ajabroneeringu kinnitamise hetk. Tuleb selgeks teha, kas ajabroneeringu kinnitamise hetk on enne või pärast kohaliku omavalitsuse tasu maksmist ning mis nupuvajutusega see nõ aktiveerub. Samuti tuleb selgeks teha, mis hetkel hakkab jooksmas makse tegemiseks ettenähtud 15-minutiline ajalimiit; • broneeringutega seotud õigused. Tuleb selgeks teha, kellel on õigus hallata teenuseid ja ruume ning kellel on õigus kalendris aegu vaadata või muuta. Tallinna Perekonnaseisumamet ja Siseministeerium leppisid 20. juuni 2024 kohtumisel kokku, et Tallinna linn ei liituks alguses broneerimissüsteemiga, vaid vaataks, kuidas väiksematel kohalikel omavalitsustel süsteem toimib. Samuti lepidi kokku, et broneerimissüsteemi	
--	--	--

	kasutuselevõtul rakendaks Tallinna Perekonnaseisuamet broneerimissüsteemi esmalt vaid lahutusele. Tallinna Perekonnaseisuametis sõlmitakse 43% kõikidest Eestis sõlmitavatest abieludest ning väga oluline on, et automatiseeritud lahendused oleksid loogilised ning aitaksid ressursi kokku hoida. Broneerimissüsteemi haldamine erinevate saalide vahel peab olema lihtne ja loogiline. Lisaks e-teenuse kasutajatele käivad abiellujad avaldust esitamas ka kohapeal. Kuna abielu sõlmimine on inimese elus üks olulisemaid sündmusi, siis abiellumise koha, päeva ja kellaja kinnitamisel peab tarkvara toimima arusaadavalt. Abielluja peab täpselt aru saama, millist teenust ta valib ja mis on teenuse lõpphind. Broneerimissüsteemi arendajad koostöös Tallinna linna infosüsteemide analüütikutega saavad leida tarkvaralisi võimalusi, kuidas e-teenuses aega broneerides suunata inimene rahvastikuregistrist Tallinna linna maksevormile ja sealt tagasi rahvastikuregistrisse. Esmalt peavad olema loodud läbitestitud tarkvaralised lahendused, mis arvestavad tervikteenuse olemusega. Enne vastavate tarkvaraliste lahenduste loomist on seaduse muudatus ennatlik. Broneerimissüsteemi kasutamise kohustus pooliku lahendusena ei täida oma eesmärki ning loob ebamõistliku segaduse.	
	Siseministeerium esitas kooskõlastamiseks perekonnaseisutoimingute seaduse ja rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu. Haridus- ja Teadusministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega. Eelnõu § 2 punkti 5 muudatusega täiendatakse rahvastikuregistri seaduse (RRS) §-i 21 lõikega 3 selliselt, et edaspidi ei ole isikule kohustuslik esitada	Märkustega arvestamine on Haridus- ja Teadusministeeriumist Kristel Mölleriga (kristel.moller@hm.ee) läbi räägitud. Märkusega arvestatud.

	rahvastikuregistrisse kuni 12-aastase lapse kohta kõrgeimat omandatud haridustaset, sest kuni 12-aastase lapse kohta kantakse registrisse klassifikaatorist haridustase A0 automaatselt. Ühtlasi tähendab see, et kuni 12-aastase lapse kõrgeimaks haridustasemeks ei saa klassifikaatorist määrata taset A1.1 Esmalt teeme ettepaneku asendada eelnõus sätestatud vanus „kuni 12-aastane“ vanusega „kuni 10-aastane“. Põhikooli II kooliastme lõpetab laps tavapäraselt 12–13-aastaselt. On ka neid lapsi, kes alustavad kooliteed veidi enne 6-aastaseks saamist ja on II kooliastme lõpus 11-aastased. Andekas laps võib liikuda klassist-klassi ka tavapäraselt kiiremas tempos. Seega ei saa välistada, et keegi jõuab ka 10-aastaselt II kooliastme läbitud. See tähendab, et eelnõus märgitud kuni 12-aastaselt lapsel võib olla juba kõrgem haridustase kui A0.	Eelnõus on vanus muudetud. Eelnõu kohaselt määratakse haridustase automaatselt alla 11-aastase lapse kohta.
	Teiseks märgime, et rahvastikuregistris kasutatav klassifikaatorite sõnastus vajaks meie hinnangul ajakohastamist. Rahvastikuregistris kasutatakse sama klassifikaatorit, mida kasutab Statistikaamet, mis omakorda põhineb rahvusvahelisel ühtsel hariduse liigitusel (ISCED): 2 ISCED 0 - alusharidus (early childhood education), ISCED 1 - põhikooli I ja II kooliaste (primary education), ISCED 2 – põhikooli III kooliaste (lower secondary education) jne. Andmed kõrgeima haridustaseme kohta annab Haridus- ja Teadusministeerium 3 7-aastase, hiljemalt 8-aastase lapse haridustase on alusharidus⁴ (klassifikaator A0), mistõttu klassifikaatoris A0 kasutatav mõiste „hariduseta“ ei ole täpne. Klassifikaatoris A1 sisalduvat mõistet „algharidus“ kehtivas haridusõiguses ei kasutata,⁵ mistõttu võib ka see	Selgitatud. Siseministeerium edastas selle ettepaneku Statistikaametile, sest klassifikaatorite muutmine ei ole Siseministeeriumi vastutusalas.

	mõiste tänases õigusruumis pigem segadust tekitada. Pärast alusharidust on järgmine haridustase põhiharidus.	
Õiguskantsleri Kantselei	Lapse sünni registreerimine Hea meel on näha, et eelnõu korrastab lapse sünni registreerimist puudutavaid sätteid ning võimaldab registreerida lapse sünni ka muude tõendite kui ainult tervishoiuteenuse osutaja tõendi alusel, mis võimaldab kindlaks teha, et laps põlvneb emast.	Märkusega arvestamine Õiguskantsleri Kantseleist Angelika Sarapuuga (Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee) läbi räägitud. Teadmiseks võetud.
	Lapse elukoha registreerimine Muudatus, mis võimaldab omavalitsusüksusel kanda registrisse lapse elukoha aadressi vaid ühe vanema taotluse alusel, on vajalik ja mõistlik. Probleem, millele õiguskantsleri ametkond on tähelepanu juhtinud, ilmneb olukorras, kus lapse tegelik peamine elukoht on ilmne ja tõendatav, kuid üks vanem kiuslikult keeldub elukohateadet esitamast. Seega peaks pakutav lahendus reguleerima selliseid juhtumeid, kus lapsel on üks peamine elukoht ning kus haldusmenetluses tuleks kindlaks teha vaid faktiline olukord. Eelnõus pakutud säte näeb aga ette, et lastekaitsetöötaja hindab lapse huvisid. See tähendab, et lastekaitsetöötaja peaks läbi viima põhjaliku menetluse lapse huvide hindamiseks (lastekaitseaduse § 21), mille käigus selgitaks ta välja kõik olulised asjaolud ja põhjendaks, miks on lapse tegeliku elukoha registreerimine lapse huvides.	Märkusega arvestatud. Eelnõusse on muudatused sisse viidud.

	Juhul kui eelnõusse jääb viide lapse huvidele, tekib oht, et seni tsiviilkohtumenetluses peetud vanematevahelised vaidlused hooldus- ja suhtlusõiguse üle kanduvad registrikande vaidlusesse (haldus-, vaide- või halduskohtumenetlusesse). Küsimus, kus laps elama peaks, on üks olulisematest küsimustest hooldus- ja suhtlusõiguse vaidlustes. Seega võib juhtuda, et sama küsimuse üle toimub samaaegselt kaks vaidlust: registrikandest alguse saanud vaidlus halduskohtumenetluses ning hooldus- või suhtlusõiguse vaidlus tsiviilkohtumenetluses. Seetõttu võiks § 79 lõige 6 peamine sisu olla see, et omavalitsus registreerib lapse elukohaks elukohateates märgitud linna või valla, kui see linn või vald on veendunud, et laps elab peamiselt seal. Nii oleks säte kooskõlas teiste RRS-i sätetega (eelkõige § 65 lg 1), et rahvastikuregistrisse kantakse elukohana aadress, kus inimene alaliselt või peamiselt elab. Selles, kus laps peamiselt elab, on omavalitsuse ametnikul (nt lastekaitsetöötajal) võimalik veenduda mitmel moel: näiteks kodukülastusega, vestlusega vanemate ja lapsega, lasteaialt või koolilt saadud info põhjal, kohtulahendi alusel jne. Teisisõnu viib ametnik läbi haldusmenetluse, mille käigus on tal endal õigus otsustada, milliseid tõendeid koguda, et tuvastada lapse elukoht (haldusmenetluse seaduse § 5 lõiked 1 ja 2, § 38 lg 1 ja 2). Niisiis saaks lastekaitsetöötaja arvamus piirduda vaid sellega, et ta selgitab välja, kus laps peamiselt elab. See asjaolu tuleks tal tuvastada ka siis, kui ta hindaks, mis on	
--	---	--

	lapse huvides parim, sest lapse huve saab hinnata pärast kõigi oluliste asjaolude väljaselgitamist. Säte võiks seada lisatingimuseks selle, et lapse teine vanem on lapse elukoha registreerimise vastu või ei ole temaga võimalik mõistliku aja jooksul ühendust saada. Selline tingimus tagab, et ametnik püüab ühendust võtta ka teise vanemaga ja ta ära kuulata. Nii välistatakse ka nende juhtumite lahendamine, kus vanemad on ühel nõul ega vaja haldusorgani abi lapse elukoha registreerimisel. Oleme varem märkinud, et linna- või vallavalitsusel võiks olla võimalik lähtuda ka kohtulahendist, millest selgub lapse elukoha aadress (nt suhtluskorra määrusest või kohtulikult kinnitatud vanematevahelisest kompromissist, kust selgelt nähtub, et laps elab vaid ühel aadressil). Oleme jätkuvalt sellel seisukohal, kuid leiame, et kohalikul omavalitsusel on mõistlikum kasutada sellist kohtulahendit ühe tõendina teiste hulgas. Kui seadus kohustab lähtuma üksnes kohtulahendist, on oht, et asjaolud on muutunud ning kohtulahendis märgitu ei ole enam ajakohane. Vajaliku paindlikkuse tagaks aga see, kui ametnik saaks kohtulahendist lähtuda ühe tõendina teiste tõendite kõrval. Selguse huvides oleks hea eelnõus täpsustada, et lisatav § 79 lõige 6 on erand § 75 lõikest 3, mis kohustab vanemat vajaduse korral esitama elukohateates teise hooldusõigusliku vanema nõusoleku. Samuti võiks kaaluda, kas on vaja § 79 lõikes 5 rõhutada, mis seadusest lapse elukoha registreerimisel lähtutakse.	
--	---	--

	Õiguse rakendaja peab üldjuhul kohaldama asjakohaseid seadusi ka siis, kui tema tööd reguleeriv seadus otsesõnu seda ei ütle. Kõnealusel juhul jätab viide lastekaitseseadusele mulje, nagu peaks lapse elukoha registreerimisel lähtuma lapse parimate huvide põhimõttest ehk selgitama lapse huve hinnates välja, kas lapse huvides on see, et tema peamine elukoht registrisse kantakse.	
	Alaealise haldusteovõime laiendamine Muudatus, millega laiendatakse vähemalt 15-aastase alaealise haldusteovõimet, on tervitav ja seletuskirjas esitatud selgitusi arvestades mõistlik samm, mis suurendab alaealise otsustus- ja vastutusvõimet. Õiguskantsler juhtis kirjas Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimehele tähelepanu, et oleks vaja üle vaadata seadustes sätestatud vanusepiirid tervikuna ning analüüsida, kuidas need omavahel kokku kõlavad. Riigikogu võib vaatluse alla võtta ainult need eapiirid, mis puudutavad noore otsustusõigust (sh ka hariduse ja tervishoiu valdkonnas). Võiks kaaluda, kas anda eelnõuga vähemalt 15-aastasele ka elukohateate esitamise õigus, kui analüüs näitab, et selline muudatus sobitub ülejäänud õiguskorraga.	Selgitatud. Siseminister kaalus ka elukohateate esitamise võimaldamist alaealisele alates 15- eluaastast, kuid jõudis järeldusele, et esimeses etapis võiks alustada rahvastikuregistrisse selliste andmete esitamisega, millel on väiksem õiguslik kaal, näiteks ütluspõhised andmed ja kontaktandmed. Kuid tulevikus võib ka elukohateate esitamine tulla uuesti kaalumisele kui on juba praktikat, mille pealt öelda, kuidas näiteks alates 15- aastaste puhul kulgeb kontaktandmete ja ütluspõhiste andmete esitamine ning kas esineb selles probleeme, mida ei osatud ette näha.